

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Student/ka:	Ondřej Jírový
Studijní program:	Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Hudba se zaměřením na vzdělávání
Téma bakalářské práce:	Spojení hudby a výtvarného umění ve 20. století
Vedoucí práce:	Prof. MgA. MgA. Jiří Bezděk, Ph.D.
Oponent práce:	Prof. PhDr. MgA. Jan Vičar, CSc.
Akademický rok:	2017/18

Koncepce práce a její struktura:

Předložená bakalářská práce svědčí o tom, že její autor Ondřej Jírový je student přemýšlivý, odborně ambiciózní a usilující dobrat se podstat uměleckých struktur a jejich lidského vnímání. Jeho spis je rozčleněn do dvou celků, teoretické a praktické. Toto členění je vhodné a správné. Celkově spis přesahuje svým záměrem tradiční požadavky kladené na bakalářskou práci, což je jeho sympatická přednost, ale zároveň i pochopitelný handicap. Zároveň je třeba konstatovat, že je velmi riskantní zvolit si pro svou případovou studii (case study) Musorgského *Kartinky*, které patří mezi analyticky i interpretačně nejfrekventovanější skladby ve světové hudební literatuře. Není mi také jasná vazba mezi titulem bakalářské práce („20. století“) a dílem, které vzniklo v roce 1874.

Obsahová stránka:

Ad Teoretická část a metodologie: Jírového obecný text je obsažný, někdy až příliš obsažný (či všeobsažný). Opírá se zejména o práce Josefa Bláhy a Jiřího Kulky, což je vhodné a naprosto v pořádku. Pokud bychom ale měli brát předkládané koncepce, teze a formulace vážně, potom je třeba uvést, že chybí (vedle obrovské zahraniční literatury) z české nebo do češtiny přeložené literatury například Jaroslav Volek (jeho *Základy obecné teorie umění*), formalista Eduard Hanslick, sborník z velké konference o hudbě a výtvarném umění konané kdysi ve Frýdku-Místku, referáty na dané téma z brněnských kolokvií, a zejména hudební sémiotika v pojetí plzeňsko(!)-pražské Jarmily Doubravové nebo učebnice hudební estetiky Ivana Poledňáka, a také soudobá literatura.

Autor si vzal příliš velké sousto (hudební estetiky, sémiotiky, hudební teorii...) a tento pocit v průběhu četby obecných kapitol v oponentovi narůstá. K diskusi při obhajobě se nabízejí (hned na počátku pojednání uvedené) formulace typu „sluchem se realita uchopuje velmi těžko“, či „smyslový přístup ve vztahu k abstraktnímu fenoménu hudby působí nepřirozeně“ (s. 10), kdo je autorem „teorie čtyř přístupů“? (s. 11), „v hudbě se tvar jako prostředek výrazu označit nedá“ (s. 18) atd. Postupně text ještě více „houstne“, takže dospívá do stavu, kdy téměř co věta, to problém, neopřeny ovšem o bohatou příslušnou literaturu, resp. jeho zjednodušující či kusé vyjádření: Nepřesné teze, které postupně působí nahodile, příliš simplifikovaně a nakonec

povrchně – jako odborně nestrávené složité jevy. Respektuji ovšem přitom, že zvolená tematika je vysoce obtížná a abstraktní.

Ad rozbor Musorgského *Kartinek*:

Z hlediska metodologie: Není mi jasné, proč se nezkoumá třeba jen Musorgského klavírní verze, například za pomoci jedinečné nahrávky Svjatoslava Richtera? Nebylo by to metodologicky čistší? Anebo právě jen ona Ravelova instrumentace posilující a rozvíjející výtvarné či vizuální asociace? A co jiné slavné (či neslavné) instrumentace díla, i pro různé sólové hudební nástroje?

Je zřejmé, že O. Jírový poslouchá Ravelovu instrumentaci bez partitury; nikde na ni neodkazuje, a také viz jeho formulace (s. 32) „...orchestrální úprava dala světu úplně nový rozměr z hlediska výrazu a barvy. V této práci se bude orchestrální úprava analyzovat pouze z hlediska instrumentace, přičemž samotná hudební náplň bude zkoumaná v partituru pro klavír.“ Instrumentace není hudební náplň? Domnívá se diplomant, že by Ravel byl schopen vytvořit svou partituru (a orchestr ji nastudovat a zahrát), kdyby neexistovala možnost psané partitury a notace? A dále, zkoumal autor nějakou klavírní nahrávku? Kterou? Jak s ní pracoval? Proč není nikde uvedena? Nebo si sám *Kartinky* na klavír přehrával či v duchu představoval podle použitého klavírního vydání?

Většina analytických formulací je v pořádku – jsou víceméně standardní a informativní. Opírají se jednak o subjektivní výklad diplomantův, jednak o nejasné zdroje. Proč není uvedena žádná literatura a celá kapitola neobsahuje ani jeden odkaz či poznámku? Některé souvislosti přitom naznačují vazbu na Wikipedii.

Alespoň dva příklady dílčích odborných nedostatků: V českém odborném kontextu se používá označení „Mocná hrstka“ (a nikoli Ruská pětka, jak snad preferuje Wikipedie), správně je Balakirev nikoli Balakirerev (s. 31). Jsou *Obrázky z výstavy* svitou, jak uvádí pisatel, nebo rondem, jak uvádí v závěru, anebo cyklem (v koncepci občas citovaného K. Janečka)? Je to pro vazbu hudby s výtvarnou stránkou důležité?

Jazyková stránka:

Gramatická i stylistická stránka jsou na velmi dobré úrovni a splňují nároky kladené na bakalářskou práci. Formulace by bylo vhodné celkově ještě více vyhladit či upravit. Gramatické drobnosti typu „nejbledějších odstínů“ (s. 9) jsem postupně přestal vnímat. Upozorňuji, že existují závazná pravidla transliterace z ruštiny (azbuky) do češtiny popsaná v *Pravidlech českého pravopisu*, která v textu nejsou dodržena.

Formální stránka:

V textu autor uvádí příslušné spisy, ale zásadně nikoli strany, odkud se čerpá. Jak má oponent ověřit, že konkrétní myšlenková parafráze zachovává význam originálu? To má listovat a hledat v celé knize? Kapitola 1.3 Typologie přístupů se měla více opírat o literaturu. Kdo je například autorem úpravy Jungova přístupu? Read nebo Jírový nebo kdo? Atd.

Již bylo zmíněno, že autor pracuje v praktické analytické části průběžně zcela bez citační a pramenné opory. Mohla být zmíněna alespoň klavírní partitura, s níž bylo pracováno (byť je uváděna v průběžných ukázkách, označených ovšem neodbornou popiskou „Noty 1...41“). I v hlavním textu se sluší uvést a nějak komentovat, odkud pocházejí Hartmannovy barevné obrázky (= internetový zdroj, Sergei Vladimír Korschmin), a tedy nikoli jen v soupisu literatury.

Hodnocení:

Vzhledem k výše uvedenému, hodnotím tuto práci jako rozporuplnou, celkově velmi dobrou a doporučuji ji k obhajobě.

V Plzni dne 2. září 2018

